

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. Z.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. M. G., advokátom so sídlom vo V., proti žalovanému **M. Z.**, bývajúcemu v R., zastúpenému JUDr. M. J., advokátkou so sídlom v P., **o vrátenie daru**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 5 C 120/2008, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 5. mája 2010 sp. zn. 9 Co 75/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Prešove z 5. mája 2010 sp. zn. 9 Co 75/2009 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa žalobou podanou na súde 26. septembra 2008 domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť vrátiť jej dar (§ 630 Občianskeho zákonníka) – 1/2 nehnuteľností v katastrálnom území P., ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. X. ako dom súpisné č. X. na parcele č. X., parcela č. X. – zastavané plochy a nádvoría vo výmere X. m², parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m² a tiež poľnohospodárskej stavby s garážou, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy z 20. mája 2004.

Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 25. júna 2009 č. k. 5 C 120/2008-46 žalobu zamietol. Vykonaným dokazovaním dospel k názoru, že žalovaný sa voči darcom alebo členom jeho rodiny nesprával tak, že by tým hrubo porušoval dobré mravy. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyňa odvolanie. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 27. apríla 2010 sp. zn. 9 Co 75/2009 odvolaním napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovel. V odôvodnení uviedol, že zopakovaním a doplnením dokazovania dospel k záveru, že konanie žalovaného voči žalobkyni a členom jej rodiny hrubo porušovalo dobré mravy.

O trovách konania rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením z 5. mája 2010 sp. zn. 9 Co 75/2009. Žalovanému ním uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 2 103,64 € a na účet súdu prvého stupňa sumu 1 596 €. V odôvodnení uznesenia okrem iného uviedol, že takto rozhodol o náhrade trov konania z dôvodu, že žalobkyňa si síce požiadala o náhradu trov konania, avšak do rozhodnutia odvolacieho súdu ale nevyčíslila ich výšku. Keďže odvolací súd doručoval rozhodnutie vo veci samej pri jeho vyhlásení, upovedomil účastníkov, že o náhrade trov konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Žalobkyňa v predpísanej lehote predložila odvolaciemu súdu špecifikáciu trov konania, ku ktorej pripojila kópiu znaleckého posudku z 21. júna 2002 č. 29/2002 (ďalej len „znalecký posudok“). V znaleckom posudku bola hodnota nehnuteľností k 21. júnu 2002 vyčíslená sumou 801 360 Sk; jedna polovica z toho tvorí tarifnú hodnotu sporu, z ktorej odvolací súd vychádzal pri výpočte náhrady trov právneho zastúpenia.

Proti uvedeným rozhodnutiam odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie s odôvodnením, že spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), lebo žalobkyňa sama sa vyjadrila, že o jeho pomoc nežiadala. Navyše, dlhodobo sa zdržiaval pracovne v zahraničí a o odkázanosti matky na pomoc ani nevedel. Namietol tiež, že znalecký posudok mu nebol v priebehu celého konania doručený a rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania je vecne nesprávne. Žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu buď zrušil alebo zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanému prizná náhradu trov konania.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že skutkové a právne dôvody uvádzané žalovaným v dovolaní nemajú opodstatnenie. Navrhla dovolanie zamietnuť a jej priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 24. februára 2011 sp. zn. 3 Cdo 218/2010 dovolanie zamietol a žalovanému uložil

povinnosť zaplatiť žalobkyni do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania 310,93 € do rúk jej právneho zástupcu. V odôvodnení uviedol, že so zreteľom na ustanovenie § 242 O.s.p. skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p., resp. k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vady tejto povahy žalovaný v dovolaní neuplatnil a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Dovolací súd pri skúmaní námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dospel k záveru, že dovolateľ tento dovolací dôvod uplatnil neopodstatnene. Dovolateľom v doplnení dovolania vznesenú námietku, že mu odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že mu nedoručil znalecký posudok a vychádzal z cenových relácií z roku 2002, považoval dovolací súd za námietku nespôsobilú založiť túto procesnú vadu, lebo sa týka nie procesného postupu súdu, ale správnosti jeho skutkových zistení a ich právneho posúdenia.

Uvedený rozsudok dovolacieho súdu napadol žalovaný ústavnou sťažnosťou. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze zo 17. januára 2013 sp. zn. IV. ÚS 341/2012 (ďalej len „nález“) vyslovil, že základné práva žalovaného podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rozsudkom najvyššieho súdu z 24. februára 2011 sp. zn. 3 Cdo 218/2010 porušené vo výroku o zamietnutí dovolania v časti týkajúcej sa uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9 Co 75/2009 z 5. mája 2010 a vo výroku o náhrade trov dovolacieho konania. Ústavný súd tento rozsudok najvyššieho súdu v uvedených výrokoch zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie; rozhodol tiež o povinnosti najvyššieho súdu zaplatiť žalovanému trovy konania o ústavnej sťažnosti. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti žalovaného nevyhovel. V odôvodnení nálezu uviedol, že ťažiskovým argumentom, na ktorom bolo založené dovolanie v časti smerujúcej proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, bolo to, že znalecký posudok nebol žalovanému doručený; pokiaľ mu pred vydaním uznesenia Krajského súdu v Prešove z 5. mája 2010 sp. zn. 9 Co 75/2009 doručený nebol, došlo k odňatiu možnosti žalovaného pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V ďalšom ústavný súd konštatoval, že z odôvodnenia nálezom zrušeného rozsudku nie je zrejmé, z akej tarifnej hodnoty vychádzal najvyšší súd pri určovaní výšky trov dovolacieho konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tiež „postupom podľa zaužívanej praxe“, čo však bližšie nespresnil. Takéto odôvodnenie označil ústavný súd za nedostatočné a nezodpovedajúce ustanoveniu § 157 ods. 1 O.s.p., ktoré treba

z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené.

Najvyšší súd, ktorému bola vec v rozsahu zrušenia vrátená na ďalšie konanie, konštatuje, že je viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (viď § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov).

Najvyšší súd, viazaný názorom ústavného súdu, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., vo všeobecnej rovine konštatuje, že zistenie vady tejto povahy vedie v dovolacom konaní vždy k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj opodstatnené (k tomu porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu z 22. novembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 7/2012 a z 30. októbra 2012 sp. zn. 1 Cdo 31/2011). V týchto prípadoch dovolací súd zrušuje dovolaním napadnuté rozhodnutie bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou uplatnenia dovolacích dôvodov v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., resp. správnosťou skutkových zistení súdu nižšieho stupňa a právnych záverov, ktoré z nich vyvodil (viď napríklad uznesenia najvyššieho súdu z 12. júla 2012 sp. zn. 3 Cdo 138/2012, z 20. decembra 2010 sp. zn. 4 Cdo 207/2010 a z 8. apríla 2010 sp. zn. 5 Cdo 24/2010).

Z týchto dôvodov zrušil najvyšší súd dovolaním napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove z 5. mája 2010 sp. zn. 9 Co 75/2009 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova nielen o trovách pôvodného konania, ale aj dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.). Bude vecou odvolacieho súdu, aby žalovanému doručil fotokópiu znaleckého posudku a vytvoril mu primeranú možnosť vyjadriť sa k jeho obsahu. Následne odvolací súd aj v nadväznosti na to, čo po doručení znaleckého posudku žalovanému vyjde najavo alebo bude tvrdené, posúdi opodstatnenosť dovolacej námietky žalovaného, že odvolací súd „pri vyčíslení postupoval v súlade s ust. § 10 ods. 2 vyhlášky, neakceptujúc špeciálnu normu, uvedenú v ust. § 11 ods. 1 písm. c/ vyhlášky“. Odvolací súd pri rozhodovaní o týchto trovách vezme na zreteľ ustanovenia vyhlášky

č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ktorých aplikácia prichádza v danom prípade do úvahy, resp. aplikáciu ktorých dovolateľ namieta [ide medziiným o ustanovenia § 10 ods. 2, § 20a a § 20b a tiež ustanovenie § 11 ods. 1 písm. c/ (v znení od 1. júna 2009) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb].

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. marca 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková